

**Hur kan vi minska
fossilberoendet och
öka användningen av
biomassa?**

Till vilket pris?

När kortsiktig politik hotar
konkurrenskraft och tillväxt

Skogsbranschen är hårt pressad

Tunga orosmoln över svensk skogsindustri

Trots liten uppgång – fortsatt tufft för sågverken

DEN SVENSKA KONJUNKTUREN

**Varsel slår mot skogsindustrin
– ”Extremt ansträngt läge”**

2025/26:207 Arbetslöshet bland skogsindustriarbetare

Skogsindustrin pressad: ”Byggnadsmarknaden sviker”

**Stark krona slår mot skogen – analytiker:
”Botten är lång”**

Ny rapport: Så påverkar politiska beslut skogsindustrins och samhällets kostnader

Miljardnota för bolagen som ställt om

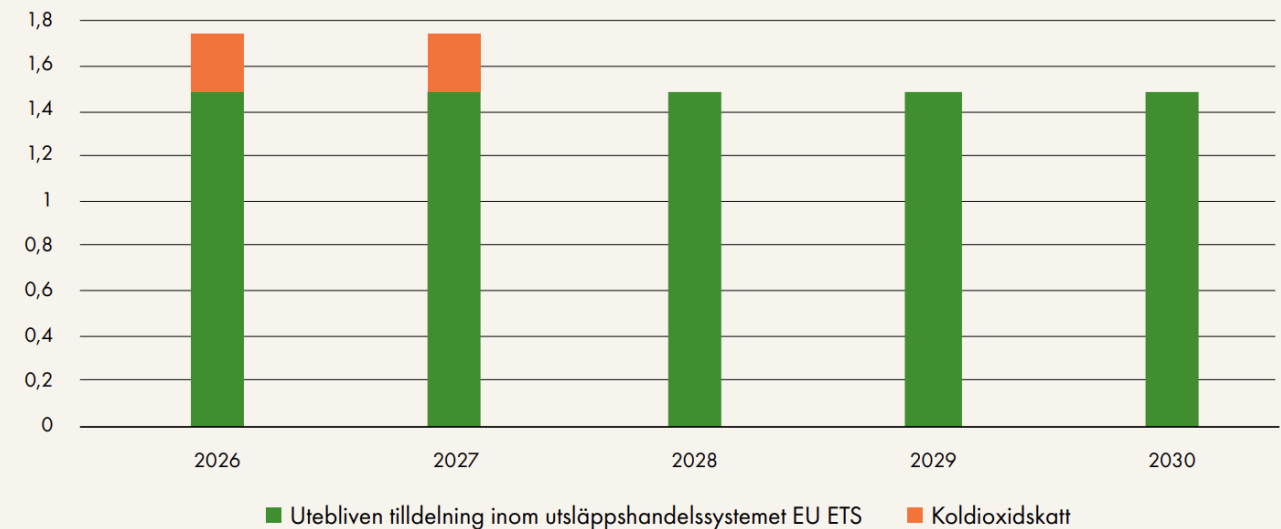
- 25 av 45 massabruk förlorar fri tilldelning av utsläppsrätter och tvingas att betala full koldioxidskatt
- Sammanlagda ekonomiska effekter: **1,8 miljarder per år**

Vad kan göras åt det?

- Halvera koldioxidskatten under 2026 och 2027
- Kompensera anläggningar motsvarande värdet av utsläppsrätterna

Ekonomiska effekter

Belopp i miljarder kronor

Kraftigt höjda banavgifter för järnvägstransporter

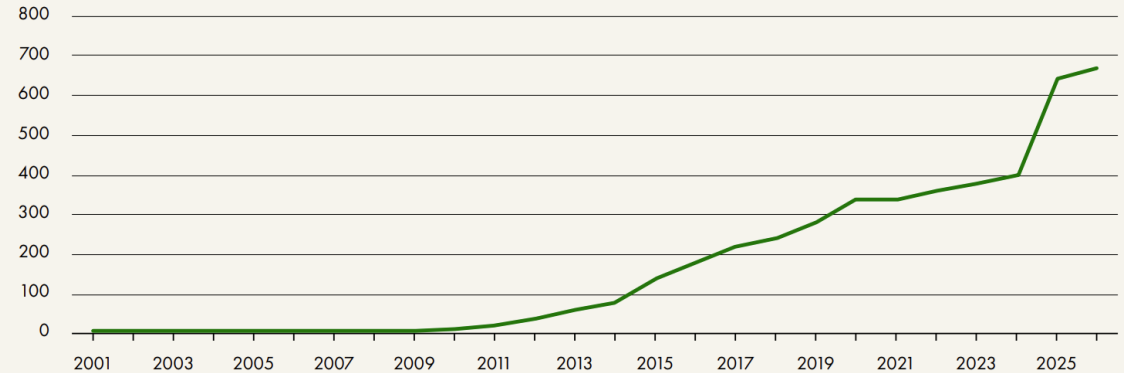
- Banavgifterna har ökat med 600 procent över de senaste 15 åren – och 55 procent enbart mellan 2024 och 2025.
- Ökningen 2025 innebar över **100 miljoner kronor i ökade kostnader** för skogsindustrins företag.

Vad kan göras åt det?

- Ålägg Trafikverket att sänka banavgifterna omgående
- Se över om myndigheter både bör kunna fastställa avgifternas storlek och själv disponera dem

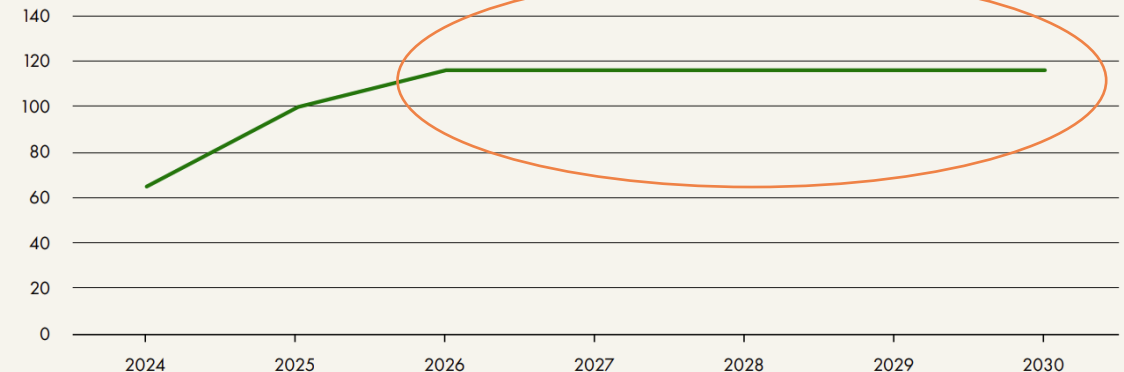
Banavgifternas utveckling under 2000-talet

Procent

Ökning av banavgifterna för tunga godstransporter via järnväg

Miljoner kronor

Går ej att säkert bedöma banavgiftsnivåerna framåt – ytterligare ökning är sannolikt

Kostnadstung infasning av lagstiftning för sjöfart

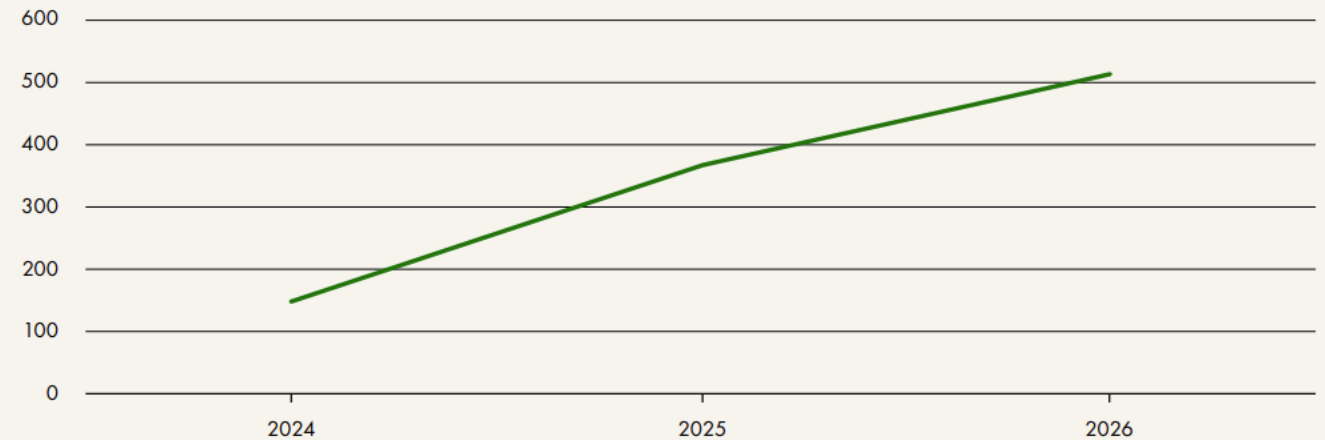
- 80 procent av skogsindustrins produkter går på export – varav 70 procent via sjöfart
- Avgiftsökningen från bl.a. EU ETS och FuelEU Maritime har uppgått till cirka **400 miljoner kronor mellan 2024 och 2026**

Vad kan göras åt det?

- Undersök hur nationella och internationella transportrelaterade skatter, avgifter och styrmedel påverkar industrins konkurrenskraft

Avgifter för klimatrelaterad lagstiftning för sjöfart

Miljoner kronor

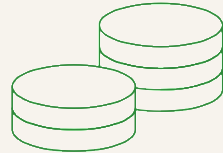

Politiska beslut kan bromsa industrin och omställningen

2024: 212 Mkr

 147 Mkr
 65 Mkr

2025: 467 Mkr

 367 Mkr
 100 Mkr

2026: 2 360 Mkr

 1500 Mkr
 230 Mkr
 514 Mkr
 116 Mkr

2027: 2 360 Mkr

 1500 Mkr
 230 Mkr
 514 Mkr
 116 Mkr

2028: 2 130 Mkr

 1500 Mkr
 514 Mkr
 116 Mkr

2029: 2 130 Mkr

 1500 Mkr
 514 Mkr
 116 Mkr

2030: 2 130 Mkr

 1500 Mkr
 514 Mkr
 116 Mkr

Teckenförklaring

- Sjöfartsavgifter*
- Banavgifter*
- Koldioxidskatt
- Förlorade utsläppsrätter

*Banavgifter och sjöfartsavgifter från 2027 och framåt går för närvarande inte att beräkna, därför anges 2026 års värden. Avgifterna kommer troligtvis att öka.

Kortsiktig skogspolitik med långsiktiga konsekvenser

Samhällsekonomiska konsekvenser av Naturrestaureringsförordningen

Skogsutredningens uträkning av det samhällsekonomiska nuvärdet med att varaktigt sänka avverkningsnivån med 8 miljoner kubikmeter:

360
miljarder kronor

13 miljarder kronor i uteblivet årligt förädlingsvärde i massa-, pappers- och sågverksindustrierna

Direkta kostnader enligt Skogsstyrelsen (inklusive markanpassning och kompensation till markägare):

175
miljarder kronor

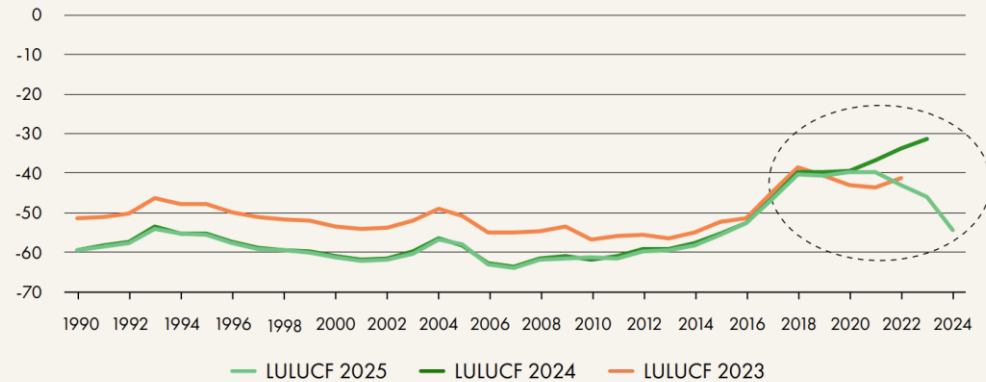
Utebliven potentiell sysselsättning för över **11 000 personer**

LULUCF: Samhällsekonomiska konsekvenser av osäkra och varierande beslutsunderlag

Upptag av koldioxid i markanvändningssektorn

Miljoner ton CO₂e

◀ De tre senaste åren märks stora skillnader i beräkningen av kolsänkan.

SCENARIO 1

Rapporteringsår 2023 (data för 2022)

Upptaget hade behövt öka med 7,5 miljoner ton koldioxid, vilket motsvarar en avverkningsminskning om cirka 6,8 miljoner kubikmeter.

- Minskat fördlingsvärde inom massa-, pappers- och sågverksindustrierna: **11 miljarder kronor** per år
- Utebliven sysselsättning för cirka **9 500 personer**
- Samhällsekonomiskt värde över 100 år: **306 miljarder kronor** (om avverkningsminskningen skulle bestå)

SCENARIO 2

Rapporteringsår 2024 (data för 2023)

Upptaget hade behövt öka med 19 miljoner ton koldioxid, vilket motsvarar en avverkningsminskning om cirka 17,2 miljoner kubikmeter.

- Minskat fördlingsvärde inom massa-, pappers- och sågverksindustrierna: **27,5 miljarder kronor** per år
- Utebliven sysselsättning för cirka **24 000 personer**
- Samhällsekonomiskt värde över 100 år: **774 miljarder kronor** (om avverkningsminskningen skulle bestå)

SCENARIO 3

Rapporteringsår 2025 (data för 2024)

- Sverige har teoretiskt nått målet med **över 3,7 miljoner ton koldioxid till godo**.

Vägvalen kring skogen

- **Naturrestaureeringsförordningen:**
  - Stor flexibilitet i implementering
  - Politiskt beslut
- **LULUCF-förordningen:**
  - Anpassa så att den inte begränsar bioekonomins möjlighet att bidra med en långsiktig tillgång på förnybar råvara
  - Fokus på att fasa ut det fossila – skogen ska inte kompensera för andra sektorers utsläpp

Vad innebär en 15-procentig sänkning av avverkningsnivåerna för sysselsättning och ekonomi i Sverige?

Runar Brännlund

Professor emeritus, Umeå universitet

LULUCF-85%:

Konsekvenser för svensk skogsnäring och klimat

Runar Brännlund & Tomas Thuresson

CERE, Handelshögskolan Umeå universitet · Zephyr Skogskonsult

-15%

Lägre avverkning
än BAS

7–15 tusen

Färre arbets-
tillfällen

80–85%

Förädlingsvärde
jämfört med BAS

Vad ska jag prata om?

1

Skogssektorns ekonomiska betydelse för svensk ekonomi

Förädlingsvärde, bidrag till BNP och sysselsättning

1

Vad är LULUCF och LULUCF-85%-scenariot?

EU:s klimatbokföring och scenariots konstruktion

2

Avverkning och virkesförsörjning

Vad händer med råvaruflödena vs. BAS?

3

Ekonomiska konsekvenser

Förädlingsvärde, sysselsättning, regional påverkan

4

Klimatkonsekvenser

Kolsänka, koldioxidläckage, ISO 13391

5

Slutsatser och diskussion

Målkonflikter och samhällsekonomiska avvägningar

Skogssektorns ekonomiska betydelse

80-100 mdr kr

Årligt förädlingsvärde 2019-2023

Årlig tillväxt +1,5%/år, 1993-2023

~2 procent av BNP

Bidrag till svensk
bruttonationalprodukt

Andelen minskat senaste 30 åren

11 procent

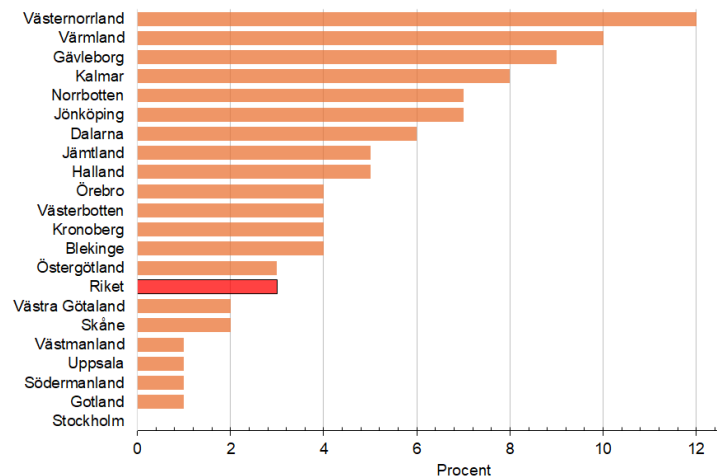
Av tillverkningsindustrins förädlingsvärde

Andelen minskat senaste 30 åren

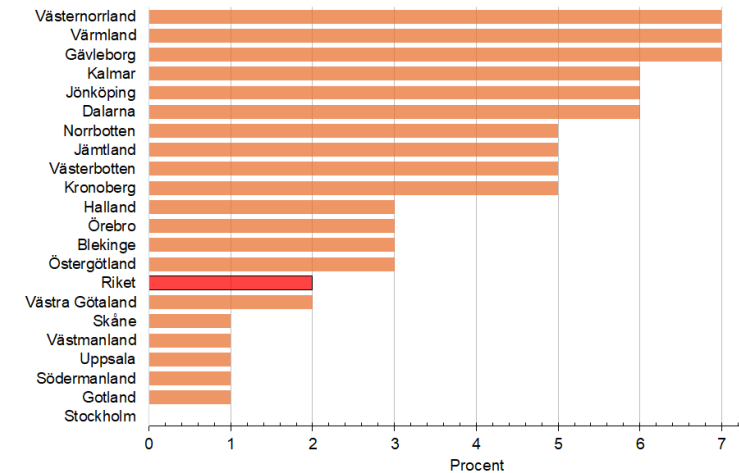
Stora regionala skillnader

- Stockholms län: <1% av BRP
- Västernorrland: ~12% av regional BRP; ~7% av sysselsättning
- Stark korrelation mellan befolkningstäthet och beroende av skog och skogsindustri

Skogssektorns andel av regionens förädlingsvärde

Skogssektorns andel av totalt anställda i regionen

EU:s LULUCF-förordning – klimatbokföring som styr brukandet

Land Use, Land Use Change and Forestry

LULUCF-förordningen reglerar hur kolinlagring och utsläpp från mark och skog bokförs. Sverige har ett bindande krav på att upprätthålla eller öka nettoupptaget av koldioxid. Politiskt tryck att minska avverkning uppstår när kolsänkan försvagas.

Vad säger LULUCF-logiken?

- Avverkning ses som klimatproblem – även när den leder till långsiktig klimatnytta via substitution
- Klimatbokföringen tar begränsad hänsyn till skogens åldersstruktur och historiskt brukande
- Incitament för aktivt brukande och investeringar i tillväxt försvagas
- Fokus på territoriellt nettoupptag istället för global klimatnytta

LULUCF-85%-scenariot

- Avverkning begränsas till 85% av tillväxten (vs. ~100% i BAS)
- Innebär ca 15% lägre avverkning per år jämfört med BAS
- Utgångspunkt: Sverige ska nå LULUCF:s krav på ökad kolsänka
- Modellerad med Heureka-verktyget baserat på SKA22-data
- Analysperiod: 100 år, 3% diskonteringsränta

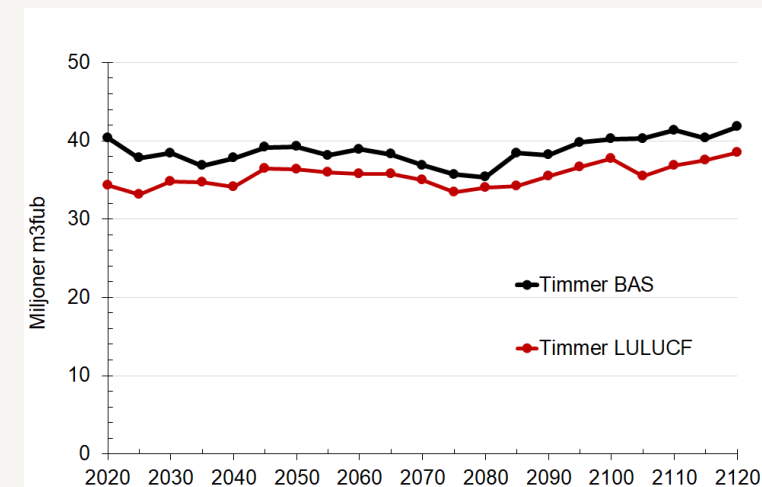
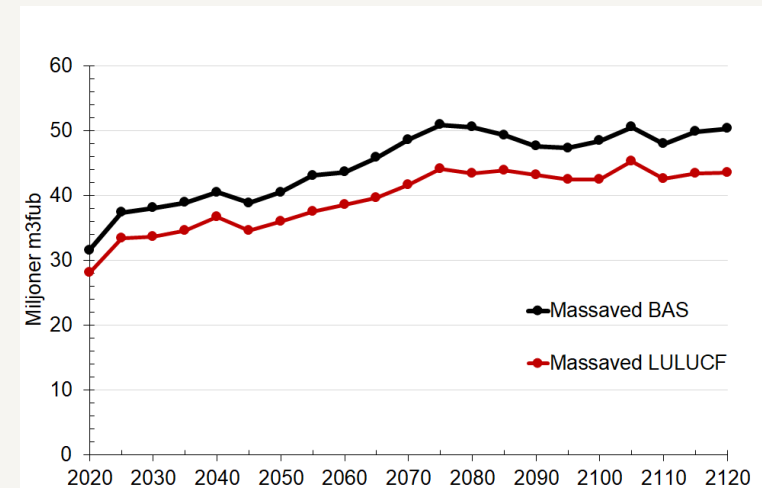
Avverkning och virkesförsörjning

LULUCF-85% mot BAS-scenariot

Jämförelse: BAS vs. LULUCF-85%

	BAS	LULUCF-85%
Avverkning/år	90–95 milj. m ³ sk	~77–81 milj. m ³ sk
Skillnad vs. BAS	–	ca -15%
Sågtimmer	Stabil nivå	Reducerad
Massaved	Stabil nivå	Reducerad
Virkesförråd	Växer	Växer snabbare

Avverkning BAS och LULUCF-85%

Ekonomiska konsekvenser av LULUCF-85%

Förädlingsvärde, sysselsättning och regional påverkan

6-15
mdr kr/år

Minskat ekonomiskt överskott
i skogsbruk och industri

178-428
Mdr kr

Minskat ekonomiskt nuvärde
i skogsbruk och industri

7 000-15 000

Färre sysselsatta
jämfört med BAS

Värdekedjoeffekter

- **Skogsbruket:** förlorat rotnetto och producent-överskott direkt av lägre avverkning
- **Industrin:** minskad råvarutillgång → lägre produktion och förädlingsvärde; problem om ej kan importera till oförändrat pris
- Multiplikatoreffekter: varje krona i skogsindustrin genererar 1,50 kr i andra branscher. Ska dock inte nödvändigtvis inkluderas i en samhällsekonomisk kalkyl

Regional påverkan

- Konsekvenserna träffar hårdast i glesbefolkade regioner där skogsandelen är hög
- Västernorrland, Värmland, Gävleborg, Norrbotten: skogssektorn >6% av regionalt förädlingsvärde
- Sysselsättningsminskningar i glesbygd kan ge starka spridningseffekter lokalt

Klimatkonsekvenser av LULUCF-85%

Territoriell kolsänka, koldioxidläckage och ISO 13391

Klimatnytta beror på hur den mäts: territoriellt nettoupptag (LULUCF-logik) $\neq$ global klimateffekt (inkl. läckage och substitution). Analysen presenterar båda perspektiven.

Territoriellt nettoupptag (LULUCF-logik)

- LULUCF-85% ökar den territoriella kolsänkan på kort sikt: mer stående skog $\rightarrow$ mer kolupptag
- Kortsiktig ökning: +5–15 Mton CO₂/år initialt jämfört med BAS
- Effekten avtar på sikt när gammal skog har lägre tillväxt
- Värdet av det ökade nettoupptaget understiger dock det ekonomiska värdebortfallet, även om materialsubstitution exkluderas (vilket inte är orimligt)

Koldioxidläckage & materialsubstitution

- Minskad svensk avverkning $\rightarrow$ ökad avverkning i andra länder $\rightarrow$ nettoupptaget minskar globalt
- Ökad import av träprodukter och biomassa från länder med ofta lägre produktivitet och högre utsläpp per enhet
- Forskning visar ett läckage på 50-100%.
- ISO 13391 (full substitution): BAS ger lika stor eller större total klimatnytta än LULUCF-85%
- Inte rimligt att anta att utsläppen minskar proportionellt mot materialsubstitution. EU ETS, CBAM och eventuell klimatpolitik utanför EU innebär internalisering av utsläppen från cement, stål, m.m. helt eller delvis.

Kostnader och intäkter i LULUCF-85%

Är det samhällsekonomiskt lönsamt?

Centralt resultat: Värdet av det ökade nettoupptaget i LULUCF-85% understiger tydligt det ekonomiska värdebortfallet i skogsbruk och industri – även utan hänsyn till koldioxidläckage och materialsubstitution..

Komponent	LULUCF-85% vs. BAS	Riktning
Territoriellt nettoupptag	Ökar kortsiktigt (+5–15 Mton CO ₂ /år)	Positiv
Värde av ökat nettoupptag (exkl materialsubstitution)	106 – 275 miljarder kr (nuvärde)	Positiv
Förlorat skogsbruksvärde	-178 miljarder kr (nuvärde)	Negativ
Förlorat förädlingsvärde industri	-250 miljarder kr (nuvärde)	Negativ
Summa värde	-322 till -153 miljarder kr (nuvärde)	Negativ
Sysselsättning	-7 000 till 14 000	Negativ
Koldioxidläckage	Minskar nettoupptaget globalt	Negativ
Minskad materialsubstitution	Försämrar total klimatnytta	Negativ
NETTOEFFEKT	Negativ – kostnaden överstiger värdet	Negativ

Slutsatser

1

LULUCF-85% ger höga ekonomiska kostnader.

Förädlingsvärde och sysselsättning minskar med 15–20% jämfört med BAS. Kostnaderna träffar hårdast i redan utsatta regioner.

2

Territoriell kolsänka ökar, men till högt pris.

Värdet av ökat nettoupptag understiger tydligt de ekonomiska kostnaderna – även utan hänsyn till läckage och materialsubstitution.

3

Koldioxidläckage urholkar klimatnyttan globalt.

Minskad svensk avverkning kompenseras troligen delvis av ökad avverkning utomlands. Nettoklimateffekten är osäker – men sannolikt liten eller negativ.

4

ISO 13391 visar ingen fördel för LULUCF-85%.

När substitution av fossila material räknas in ger BAS lika stor eller större total klimatnytta. LULUCF-logiken missgynnar bioekonomin.

5

Aktivt brukande är inte en klimatmotståndare.

Produktions- och klimatmål behöver inte stå i konflikt. Kortfristig fokus på territoriell kolsänka riskerar att missgynna åtgärder som ger långsiktig global klimatnytta.

Tack – frågor?

Runar Brännlund · Tomas Thuresson

CERE, Umeå universitet · Zephyr Skogskonsult

Nyckelbudskap

- LULUCF-85%: 7 000–15 000 färre sysselsatta, 6 - 15 mdr kr/år i förlorat värde
- Territoriellt nettoupptag ökar – men värdet understiger de ekonomiska kostnaderna
- Koldioxidläckage och minskad substitution gör klimatnyttan osäker eller negativ globalt
- BAS ger lika stor eller bättre klimatnytta när hela systemet räknas (ISO 13391)
- Värdet av ökat nettoupptag understiger tydligt de ekonomiska kostnaderna – även utan hänsyn till läckage och materialsubstitution.